

POLONISTYCZNE SPOTKANIA POLSKO-UKRAIŃSKIE – LINGWISTYKA, GLOTTODYDAKTYKA, TRANSLATORYKA. TYTUŁEM WSTĘPU

Zamieszczone w tym zbiorze artykuły są wynikiem realizacji projektu finansowanego ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), dotyczącego promocji języka polskiego oraz osiągnięć polonistycznego językoznawstwa, literaturoznawstwa i glottodydaktyki w ukraińskim środowisku akademickim. Projekt ten ma na celu rozwój międzynarodowej współpracy naukowej i dydaktycznej. Wnioskodawcą i głównym wykonawcą tego projektu jest Uniwersytet Warszawski (UW), a partnerem Przykarpacki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stefanyka (PUN) w Iwano-Frankiwsku. Projektem kieruje Beata K. Jędryka, adiunkt w Instytucie Polonistyki Stosowanej na Wydziale Polonistyki UW, a koordynatorem ze strony uczelni ukraińskiej jest Samanta Busiło, z delegatury NAWA, wykładowca i lektor języka polskiego w Katedrze Języków Słowiańskich PUN, doktorantka w Instytucie Polonistyki Stosowanej UW. Projekt był realizowany w okresie od października 2021 r. do listopada 2022 r.

Podkreślić trzeba, że jest to już druga odsłona polonistycznych spotkań polsko-ukraińskich. Pierwszy projekt tego cyklu został zrealizowany w latach 2020–2021, a jego materiały zostały opublikowane w zeszycie specjalnym „Poradnika Językowego” [zob. PorJ 2022, z. 1, ss. 326]. Podobnie jak wówczas, również w trakcie realizacji obecnego projektu odbył się cykl gościnnych otwartych wykładów dla pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Przykarpackiego. W obu wypadkach realizacja programu naukowego i dydaktycznego odbywała się w niecodziennych warunkach. W roku akademickim 2020/2021 towarzyszyła mu pandemia Covid-19 (zarówno w Polsce, jak i w Ukrainie), w roku akademickim 2021/2022 – od 24 lutego 2022 r. – pracowaliśmy dodatkowo w warunkach wojny wywołanej agresją Rosji na Ukrainę. Mimo tych utrudnień program wykładów udało się zrealizować w formie zdalnej, a wykłady te przygotowali naukowcy z polskich uczelni – Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Grzegorz Bąbiak, Anna Cegięła, Katarzyna Drózdź-Łuszczuk, Stanisław Dubisz, Beata K. Jędryka, Bartłomiej Maliszewski, Adriana Prizel-Kania, Natalia Siudzińska. Teksty tych wystąpień składają się na zawartość niniejszego zeszycu specjalnego „Poradnika Językowego”.

Podobnie jak w edycji poprzedniej, zostały tu włączone także artykuły naukowców ukraińskich. W roku bieżącym rozszerzyliśmy *spectrum* autorów. Oprócz tekstów pracowników Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka publikujemy artykuły przedstawicieli środowiska naukowego Narodowego Uniwersytetu Lwowskiego im. Iwana Franki, którzy od początku polonistycznych spotkań polsko-ukraińskich biorą w nich aktywny udział. Prace autorów ukraińskich wzbogacają prezentowaną problematykę o komponent komparatystyczny i dobrze świadczą o rozwoju studiów polonistycznych w obu tych uczelniach.

Zawartość zamieszczonych w niniejszym zbiorze artykułów koncentruje się wokół trzech grup zagadnień: 1) kształtu systemu współczesnego języka polskiego i ukraińskiego, zmian w najnowszych dziejach tych języków oraz obrazu ich niektórych realizacji funkcjonalno-komunikacyjnych; 2) propozycji z zakresu glottodydaktyki polonistycznej; 3) problematyki z zakresu translatoryki w odniesieniu do tekstów artystycznych. Taka tematyka jest wynikiem uzgodnień merytorycznych obu partnerów realizujących projekt i uwzględnia potrzeby strony ukraińskiej.

Oprócz celów naukowych i promocyjnych, jeśli chodzi o język polski jako narzędzie poznawania polskiej literatury i kultury, projekt ma na celu integrację środowisk polonistów w kraju i za granicą oraz współpracę dydaktyczną między Uniwersytetem Warszawskim a uczelniami ukraińskimi. Jest to zgodne z tradycją polonistycznych badań polonoznawczych w Ukrainie, wzrostem zainteresowań językiem polskim wraz z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej i aspiracjami Ukrainy w tym zakresie, wzmożoną migracją zawodową z Ukrainy do Polski, a także tendencjami do umiędzynaradawiania uczelni polskich oraz rozwijania polonistyki zagranicznych.

W sytuacji agresji Rosji na Ukrainę i sytuacji wojennej w tym państwie wszystkie powyższe uwarunkowania niejako zaostrzyły się i nabrały nowych wymiarów. Okazało się bowiem, że współpraca nie tylko jest potrzebna, ale wręcz niezbędna do zachowania egzystencji politycznej i niezależności obu krajów – i Ukrainy, i Polski. Oczywiście, uwarunkowania wojenne kształtują inną nieco hierarchię potrzeb, jeśli chodzi o zakres współpracy, ale to właśnie one – paradoksalnie – wykazały bliskość kultur obu narodów, chęć wzajemnych relacji obu społeczeństw i potrzebę znajomości obu języków – polskiego i ukraińskiego. Tym właśnie celom służy także projekt polonistycznych spotkań polsko-ukraińskich i choć „pospolitość skrzeczy”, warto mieć świadomość, że ta praca stanowi wkład w *continuum* kulturowe, które wspólnie tworzymy i które chcemy zachować.

Stanisław Dubisz